

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : **11 Mayıs 2026**

Sayı : **18963**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

44568

Aşağıda belirtilen sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 07.05.2026

Av. Mahmut Tanal
CHP Şanlıurfa Milletvekili

3 Mayıs 2026 tarihinde başta Şanlıurfa ve Gaziantep olmak üzere bölgede meydana gelen yoğun yağış ve fırtına sonrası yalnızca konutlar, iş yerleri ve altyapı değil; tarihî yapılar, kültürel miras alanları, camiler, inanç turizmi merkezleri ve turistik işletmeler de zarar görmüştür. Özellikle Şanlıurfa'nın Birecik, Hilvan, Bozova, Viranşehir ve Harran ilçelerinde meydana gelen afetin, kültürel miras ve turizm altyapısı üzerinde ciddi etkiler yarattığı görülmüştür.

Şanlıurfa ve Gaziantep; tarihî, kültürel, gastronomik ve inanç turizmi bakımından Türkiye'nin en önemli merkezleri arasında yer almaktadır. Bu şehirlerde meydana gelen afetler yalnızca fiziksel hasar doğurmamakta; ziyaretçi sayısını, turizm gelirlerini, yerel esnafın kazancını, rehberlik hizmetlerini, konaklama sektörünü, yeme-içme işletmelerini ve bölgenin turizm marka değerini de doğrudan etkilemektedir.

Afet sırasında bazı camilerde, tarihî yapılarda, kültürel alanlarda, turistik mekânlarda ve çevre düzenlemelerinde hasar meydana geldiği; bazı alanlarda su baskını, çatı hasarı, cam kırılması, taş/duvar zararları, ağaç devrilmeleri, tabela ve aydınlatma unsurlarında tahribat yaşandığı görülmüştür. Birecik'te Fırat Nehri üzerinde bulunan Kebaphan isimli işletmenin yerinden koparak sürüklenmesi ise turizm, kıyı güvenliği ve işletme denetimi bakımından ayrıca değerlendirilmesi gereken ciddi bir olaydır.

Tarihî ve kültürel miras alanlarının afetlere karşı korunması yalnızca onarım meselesi değildir. Risk analizi, düzenli bakım, restorasyon, afet dayanıklılığı, drenaj, çevre güvenliği, ziyaretçi güvenliği ve turizm alanı yönetimi birlikte ele alınmak zorundadır. Afet sonrası yalnızca temizlik yapılması değil; kalıcı koruma, güçlendirme ve yeniden zarar görmeyi önleyecek tedbirlerin alınması gerekir.

Anayasa'nın 63'üncü maddesi, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını devletin görevi olarak düzenlemektedir. Kültürel miras alanlarının korunmaması, yalnızca geçmişin mirasına değil; bugünün ekonomisine, turizmine ve gelecek kuşakların kültürel haklarına da zarar vermektedir.

Her afet sonrasında benzer hasarların yaşanması, kültürel miras alanlarında afet risk planlarının yeterli olup olmadığını, koruma bütçelerinin etkin kullanılıp kullanılmadığını ve sorumlu kurumların gerekli denetimleri yapıp yapmadığını sorgulatmaktadır.

Bu bağlamda;

1. 3 Mayıs 2026 tarihinde başta Şanlıurfa ve Gaziantep olmak üzere bölgede meydana gelen afet nedeniyle zarar gören tarihî yapı, kültürel miras alanı, cami, müze, ören yeri, inanç turizmi alanı ve turistik tesis sayısı kaçtır?
2. Şanlıurfa'nın Birecik, Hilvan, Bozova, Viranşehir ve Harran ilçelerinde zarar gören tarihî ve kültürel varlıkların ilçe, yapı türü ve hasar türüne göre dağılımı nedir?
3. Afet nedeniyle zarar gören yapı ve alanlarda su baskını, çatı hasarı, duvar hasarı, taş düşmesi, cam kırılması, çevre düzenlemesi bozulması, ağaç devrilmesi veya aydınlatma hasarı tespit edilmiş midir?
4. Şanlıurfa ve Gaziantep'te afet nedeniyle kültürel miras alanlarında oluşan toplam maddi zarar ne kadardır?
5. Bu zararların ne kadarı Bakanlığınız sorumluluk alanındaki tarihî yapılar, müzeler, ören yerleri ve koruma alanlarına ilişkindir?
6. Afet sonrası zarar gören tarihî ve kültürel alanlarda acil hasar tespiti yapılmış mıdır?
7. Hasar tespit çalışmaları tamamlanmış ise sonuçları kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
8. Hasar tespit çalışmaları tamamlanmamış ise ne zaman tamamlanacaktır?
9. Afetten zarar gören tarihî yapılar ve kültürel miras alanları için restorasyon, güçlendirme ve koruma programı hazırlanmış mıdır?
10. Bu program hazırlanmış ise hangi yapı ve alanları kapsamaktadır, bütçesi ve takvimi nedir?
11. Afetten zarar gören camiler, türbeler, külliye, tarihî mezarlıklar ve inanç turizmi merkezleri için özel bir bakım-onarım ve restorasyon çalışması başlatılmış mıdır?
12. Kültürel miras alanlarında yalnızca temizlik ve geçici onarım mı yapılmaktadır, yoksa kalıcı güçlendirme ve afet dayanıklılığı çalışmaları da yürütülmekte midir?
13. Afet öncesinde Şanlıurfa ve Gaziantep'teki tarihî yapıların, müzelerin, ören yerlerinin, camilerin ve inanç turizmi alanlarının afet dayanıklılığına ilişkin risk analizi yapılmış mıdır?
14. Yapıldıysa bu analizlerde riskli olduğu tespit edilen yapı ve alan sayısı kaçtır?
15. Riskli olduğu bilinen alanlarda afet öncesinde neden gerekli güçlendirme ve koruma tedbirleri alınmamıştır?

16. Şanlıurfa ve Gaziantep'te kültürel miras alanları için güncel afet risk haritası bulunmakta mıdır?
17. Kültürel varlıkların korunması amacıyla son 10 yılda Şanlıurfa ve Gaziantep'e ayrılan bütçe ne kadardır?
18. Bu bütçenin ne kadarı restorasyon, ne kadarı bakım, ne kadarı afet dayanıklılığı ve risk azaltma çalışmalarına ayrılmıştır?
19. Her afet sonrası aynı bölgelerde benzer zararlar yaşıyorsa, bugüne kadar yapılan restorasyon ve koruma çalışmalarının neden kalıcı sonuç üretmediği düşünülmektedir?
20. Kültürel miras alanlarında drenaj, su tahliye, çevre güvenliği, ağaç riski, çatı ve duvar güvenliği bakımından düzenli denetim yapılmakta mıdır?
21. Denetimlerde eksiklik tespit edilen alanlarda hangi işlemler yapılmıştır?
22. Eksikliklerin giderilmemesi nedeniyle sorumluluğu bulunan kamu görevlileri, yüklenici firmalar veya ilgili kurumlar hakkında inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır?
23. Afet nedeniyle Şanlıurfa ve Gaziantep'te turizm gelirlerinde, ziyaretçi sayılarında, konaklama rezervasyonlarında, turistik işletme cirolarında ve rehberlik faaliyetlerinde meydana gelen kayba ilişkin bir etki analizi yapılmış mıdır?
24. Afetin Şanlıurfa ve Gaziantep turizmine verdiği ekonomik zarar ne kadardır?
25. Turizm sektöründe zarar gören işletmelere, rehberlere, konaklama tesislerine, yeme-içme işletmelerine ve esnafa yönelik özel destek, hibe, kredi, vergi/SGK erteleme veya telafi programı hazırlanmış mıdır?
26. Kültürel miras alanlarında yaşanan hasarlar nedeniyle ziyaretçi güvenliği riski doğan alanlar geçici olarak kapatılmış mıdır?
27. Güvenlik raporu alınmadan ziyaretçiye açılan tarihî veya turistik alan bulunmakta mıdır?
28. Güvenlik raporu alınmadan açılan bir alanda yaralanma veya can kaybı yaşanması halinde sorumluluk hangi kurum ve kişiler hakkında değerlendirilecektir?
29. Birecik'te Fırat Nehri üzerinde bulunan Kebaphan isimli işletmenin yerinden koparak sürüklenmesi olayının turizm, kıyı güvenliği, ruhsat, denetim ve ziyaretçi güvenliği bakımından Bakanlığınızca değerlendirmesi yapılmış mıdır?
30. Bu olayın bölge turizmine ve işletmelerin güvenlik algısına etkisine ilişkin herhangi bir rapor hazırlanmış mıdır?

31. Şanlıurfa ve Gaziantep'te inanç, kültür, gastronomi ve tarih turizmini afetlere karşı korumak amacıyla yeni bir bölgesel turizm kriz planı hazırlanmakta mıdır?
32. Afet sonrası bölgenin turizm marka değerinin zarar görmemesi için tanıtım, destek ve iyileştirme programı yürütülmekte midir?
33. Kültürel miras, tarihî camiler, öğren yerleri ve turizm alanlarının afetlere dayanıklı hale getirilmesi amacıyla kısa, orta ve uzun vadeli somut ve takvimlendirilmiş eylem planınız nedir?
34. Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde Karşıyaka Camii ile Mezra Merkez Camii'nin minarelerinin yıkıldığı doğru mudur? Bu yapılarda meydana gelen hasarın teknik nedeni nedir?
35. Yıkılan cami minareleri ve zarar gören ibadet alanlarında afet öncesi yapı güvenliği, statik dayanıklılık ve bakım denetimi yapılmış mıdır?
36. Söz konusu camilerde son olarak hangi tarihte bakım, güçlendirme veya teknik inceleme gerçekleştirilmiştir?
37. Cami minarelerinin yıkılmasıyla sonuçlanan bu olaylarda herhangi bir yapı güvenliği ihmali veya denetim eksikliği tespit edilmiş midir?
38. Karşıyaka Camii'nde cemaatin kısa süre önce alandan ayrıldığı ve olası bir facianın şans eseri önlendiği yönündeki değerlendirmeler karşısında Bakanlığınızın sorumluluk değerlendirmesi nedir?
39. Şanlıurfa ve Gaziantep'te bulunan tarihî camiler, minareler ve ibadet alanlarının afet dayanıklılığına ilişkin özel bir risk taraması yapılacak mıdır? Şu ana kadar neden yapılmamıştır?
40. Benzer bir olayın ibadet saatinde yaşanması halinde ortaya çıkabilecek can kayıplarına karşı alınmış somut bir acil güvenlik planı bulunmakta mıdır?